

ORGANIZACE PVO ARMÁDNÍHO PROTIÚDERU

Základním požadavkem na obranu je vytváření její odolnosti a zabezpečení aktivity s cílem odrazit nepřátelské úderý za použití všech druhů zbraní.

Odolnosti a aktivity se kromě jiného dosahuje:

- schopností uskutečňovat široký manévr vojsk na ohrožené směry,
- uskutečňováním rozhodných protiztečí a protiúderů na nepříteli, který se vklíní do obrany nebo pronikl do hloubky obrany,
- spolehlivou a nepřetržitou obranou vojsk a objektů proti úderům nepřítelů ze vzduchu.

Protiúder je účelně zahájit v čase, kdy není narušena celková celistvost a odolnost naší obrany, hlavní síly nepřítelů jsou vázány bojem se svazky prvního sledu, dále když jeho vojska utrpěla značné ztráty a nemají již k dispozici potřebné volné zálohy.

V závislosti na situaci je možné protiúder zahajovat buď ihned po přesunu a rozvinutí vojsk z chodu, nebo z přímého dotyku s nepřitelem. Možná je i kombinace obou způsobů, tj. část vojsk protiúderného uskupení vede útok z chodu (po přesunu z hloubky) a druhá část z přímého dotyku přechodem z obrany do útoku.

Vzhledem k významu protiúderu, složitosti situace, za níž je zpravidla veden, a velkému rozsahu účastněných sil a prostředků bude úspěch armádního protiúderu podmíněn také tím, jak velitel a štáb armády dokáže časově a prostorově sladit bojovou činnost všech účastněných sil

a prostředků ve prospěch vyvedení a zasedení druhého sledu armády do protiúderu.

Lze předpokládat, že v souladu se současnou doktrínou státu NATO, bude protiúdernému uskupení armády vedena **intenzivní činnost vzdušného nepřítele s cílem zmařit uskutečnění protiúderu.**

Stíhací bombardovací letectvo nepřítele může vést úderý na protiúderné uskupení již v prostoru soustředění nebo za přesunu na čáry rozvinutí, zejména při nutném přesunu přes vodní překážku nebo přes jiný obtížný terénní úsek. V tomto období může být rovněž do prostoru soustředění vojsk určených k protiúderu nebo do pásma přesunu uskutečněn shoz vzdušných výsadků a přeprava aeromobilních jednotek nepřítelů s cílem zabránit našemu organizovanému vyvádění a plynulému přesunu protiúderného uskupení.

Zvláště intenzivně budou úderý vzdušného nepřítele vedeny na protiúderné uskupení při jeho rozvíjení do bojových sestav a před zahájením protiúderu. Úderý na protiúderné uskupení mohou být vedeny samostatně jak stíhacími bombardovacími, bitevními letouny a bitevními vrtulníky, tak i společně, a to bojovou činností bitevních vrtulníků s bitevními letouny. Nepřítel považuje za neúčelnější společnou bojovou činnost bitevních vrtulníků s bitevními letouny. Úderý vede zpravidla skupinami 4 až 6 bitevních letounů s 5 bitevními a 4 průzkumnými vrtulníky. Podle dosavadních zkušeností získaných při cvičeních se při takto vedené společné bojové činnosti zvyšuje účinnost ničení obrněných

cílů 2 až 3krát a současně se sníží vlastní ztráty zejména bitevních vrtulníků až o polovinu.

Obdobně bude vést bojovou činnost nepřítel i proti protitúdernému uskupení v průběhu protitúderu.

Organizace PVO armádního protitúderu musí zahrnovat opatření v oblasti:

- průzkumu vzdušného nepřítel a uvědomování o vzdušné situaci,
- ničení vzdušného nepřítel palebnou činností prostředků PVO,
- velení prostředkům PVO, které se zúčastní protivzdušné obrany protitúderného uskupení,
- speciálního technického zabezpečení.

K průzkumu vzdušného nepřítel a uvědomování o vzdušné situaci musí být připraveny prostředky PVO protitúderného uskupení ve všech obdobích přípravy a vedení protitúderu. V prostoru soustředění a za přesunu bude však zpravidla rozhodujícím faktorem utajení, a proto i aktivní průzkumné prostředky PVO v tomto období bojovou činnost nevedou. Aktivovat se budou jen při vedení palby větší části nebo všemi palebnými prostředky PVO protitúderného uskupení. Rozhodujícím zdrojem zpráv o vzdušné situaci je pro prostředky PVO protitúderného uskupení především **centralizované uvědomování v rádiových sítích uvědomování armády.** Nesmíme ale zapomínat, že při zasazení protitúderného uskupení a vedení protitúderu však časové zpoždění (2 až 3 minuty) v uvedených sítích nevytváří příznivé předpoklady pro včasné uvědomování prostředků PVO protitúderného uskupení, zvláště o cílech v malých a přizemních výškách. Z tohoto důvodu bude nezbytné vyvést do prostoru zasazení jednu RTH rtpř PVO armády a rozmístit ji 5 až 10 km od předpokládané čáry zasazení, což tímto způsobem sníží časové zpoždění údajů o vzdušné situaci při decentralizovaném uvědomování touto RTH pro prostředky PVO protitúderného uskupení (do 1 minuty). Kromě toho bude nezbytné předpusnout do prostoru zasazení i průzkumný prostředek N PVO zasazovaný divize (radiolokátor P-19 nebo P-15) společně s předpusnutým velitelským stanovištěm divize. Stejně důležité bude i z naší strany včasné zaujetí stanoviště jednoho ŘRL organického útvaru PVO zasazované divize v prostoru zasazení. Bojové pohotovosti těchto průzkumných prostředků je nutné dosáhnout v prostoru zasazení skrytě, do doby zahájení rozvinování protitúderného uskupení do praporek proudů.

Uvedené přeskupení a předpusnutí prů-

zkumných radiolokačních prostředků s různými pracovními kmitočty do prostoru zasazení protitúderného uskupení je vynuceno možnostmi působení prostředků REB nepřítel proti těmto REP vojska PVO. Zvýšení účinnosti průzkumu vzdušného nepřítel v malých a přizemních výškách je nutné dosáhnout i využitím REP protiletadlových raketových jednotek stanovením jejich odpovědných sektorů průzkumu v zaujatých bojových sestavách.

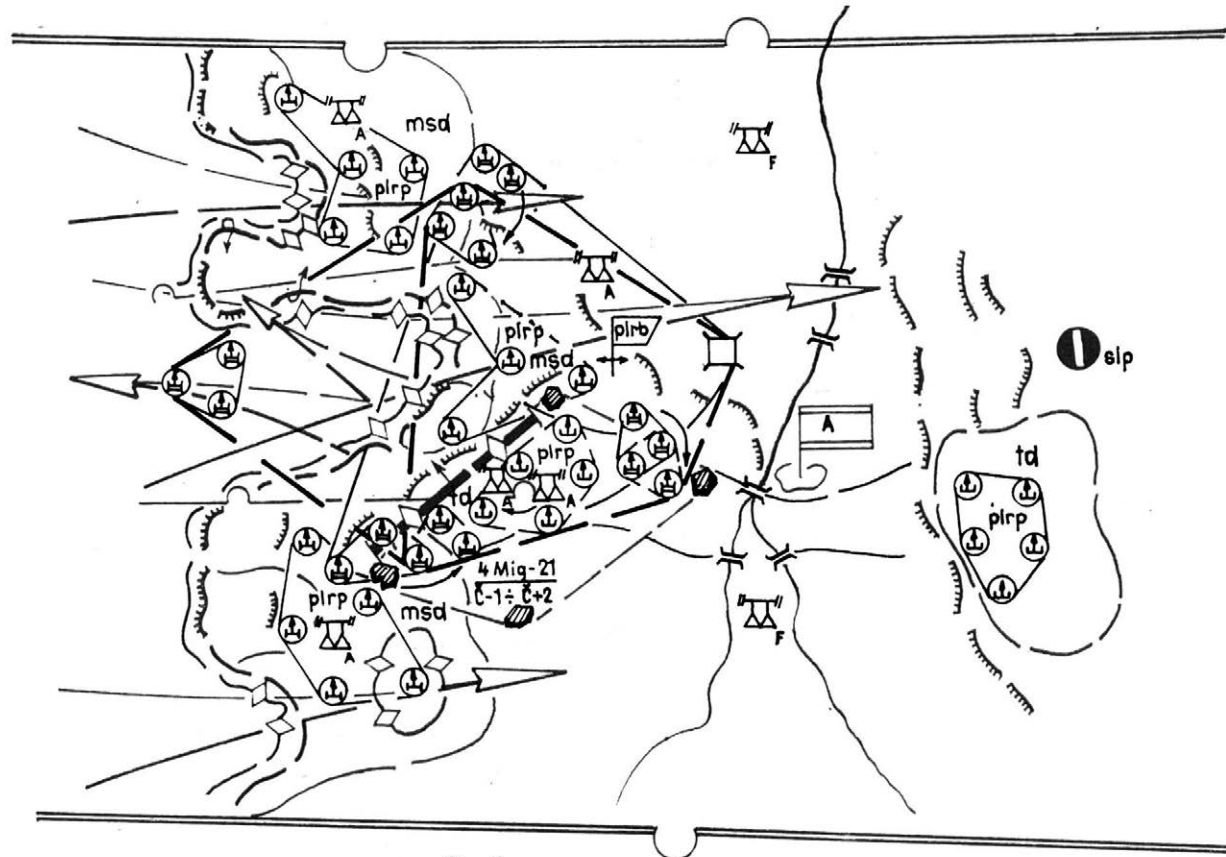
Podle podmínek a situace provedení armádního protitúderu bude nezbytné i dosažení těsné součinnosti vojska PVO s útvary REB armády (frontu) a PVOS, případně s průzkumnými jednotkami zvláštního určení s cílem získat co nej přesnější informace o vzdušné situaci.

Ničení vzdušného nepřítel palebným systémem vojska PVO je nutné organizovat ve všech obdobích přípravy a vedení protitúderu.

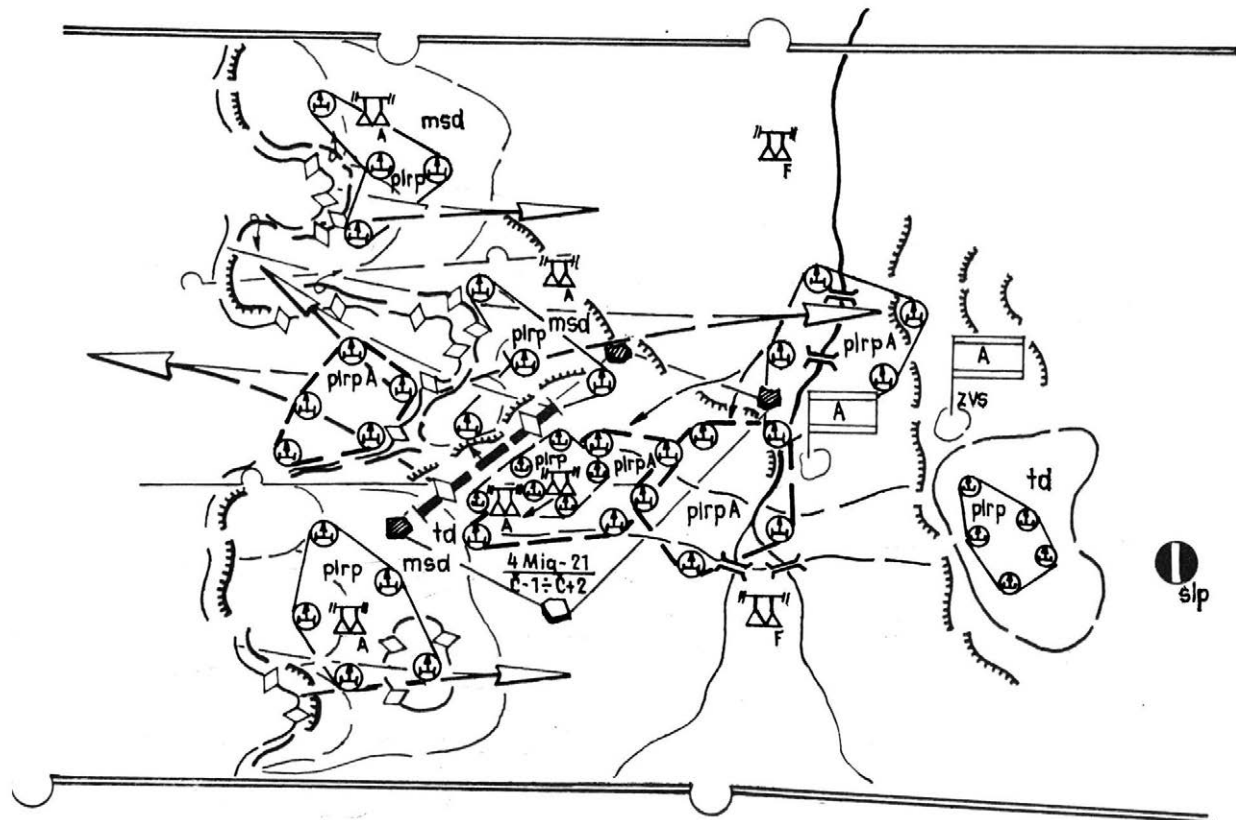
V prostoru soustředění, kde pro organické prostředky PVO protitúderného uskupení platí zpravidla zákaz palby, jsou k palbě připraveny pohotovostní jednotky PVO, a ty vedou palbu zpravidla jen při přímém napadení bráněných vojsk nebo prostředků PVO hodnotou, která je úměrná slám působícího vzdušného nepřítel. Při zjevném napadení bráněných vojsk většími skupinami nebo soustředěným úderem vzdušného nepřítel vede palbu pak většina nebo všechny prostředky PVO bez omezení. Ve prospěch protitúderného uskupení v prostoru soustředění však může být vyžádána a organizována stíhací letecká obrana střehem na nejbližším letišti nebo mohou působit i palebné prostředky PVO vševojskové armády, popřípadě frontu nebo PVOS různou hodnotou, danou operačním významem plánovaného protitúderu.

Z prostředků PVO armády může působit ve prospěch vojsk v prostoru soustředění protiletadlová raketová brigáda středního dosahu ničením vzdušného nepřítel na náletovém směru před prostorem nebo i nad prostorem soustředění hodnotou 1 až 2 palebných oddílů — viz **obr. 1.** V případě, kdy organickým prostředkem PVO armády je protiletadlový raketový pluk malého dosahu, může tento palebně působit zpravidla jen na náletovém směru před prostorem soustředění při PVO jiného objektu, např. přepravišt přes vodní překážku, míst velení armády — viz **obr. 2.**

Za přesunu protitúderného uskupení na čáru zasazení lze předpokládat činnost organických prostředků PVO a prostředků PVO frontu nebo stíhacího letectva podobně, jak jsem již rozebral v prostoru soustředění.

Obr. 1

0br. 2

U protiletadlové raketové brigády bude žádoucí přesunout do pásma nebo poblíž pásma přesunu jeden protiletadlový raketový oddíl tak, aby mohl bránit protiúderné uskupení po celou dobu přesunu již od výchozí čáry až po čáru zasazení — viz obr. 1. Bude-li armáda mít protiletadlový raketový pluk malého dosahu, bude rovněž vhodné v případě, že v pásmu přesunu je nebezpečný terénní úsek, uskutečnit manévr plukem do pásma přesunu k PVO přesunujících se hlavních sil protiúderného uskupení přes tento terénní úsek — viz obr. 2.

Největší účinnosti při ničení vzdušného nepřítele musí být dosaženo při **zasazení protiúderného uskupení**. Přitom základním požadavkem pro plánovaný a realizovaný manévr prostředky PVO armády musí být nenarušení nepřetržitosti PVO hlavního uskupení armády. Je rovněž zřejmé, že **uskupení prostředků PVO při zasazení bude muset vycházet a navazovat na předchozí období — přesun protiúderného uskupení na čáru zasazení**. Cílem v tomto období bude vytvářet smíšené, do hloubky členěné a odolné uskupení vojska PVO, které je schopno ničit prostředky vzdušného nepřítele na přiletu i v prostoru zasazení v podminkách silného radioelektronického rušení. Toto smíšené uskupení může být vytvořeno z prostředků PVO armády a z prostředků PVO zasazovaného protiúderného uskupení, popřípadě i z prostředků PVO sousedních divizí. Základem tohoto uskupení může být, bude-li u armády protiletadlová raketová brigáda středního dosahu, protiletadlový raketový pluk zasazované divize a protiletadlový raketový oddíl brigády. Jestliže bude u armády organický protiletadlový raketový pluk malého dosahu, bude použit k PVO zasazovaného protiúderného uskupení zpravidla jen tehdy, kdy zasazovaná divize nemá stejný organický útvar PVO. I v tomto případě budou tvořit základ uskupení vojska PVO protiletadlové raketové pluky armády a zasazované divize. V každém případě však musí být dosaženo bojové pohotovosti uskupení vojska PVO na čáře zasazení skryté, do zahájení rozvinování protiúderného uskupení do praporních proudů, vzhledem k možnému charakteru činnosti vzdušného nepřítele proti bráněným a zasazovaným silám armády. Způsob rozmístění prostředků PVO při zasazení bude odpovídat normám pro útok, přičemž předním okrajem je plánovaná čára zasazení.

Dále bude nutné vyžádat si zásah stíhacího letectva frontu ve prospěch zasazovaného protiúderného uskupení, což může být realizováno střehem ve vzduchu nad prostorem zasazení v době rozvinování a

zahájení protiúderu v trvání 2 až 3 hodin (např. od Č—1 do Č+2). Toto jsem graficky znázornil při zasazení PVO na obr. 1 a 2.

V průběhu vedení protiúderu bude činnost palných prostředků PVO armády stejná jako za útoku, včetně způsobu přemístování.

Při zkoumání problematiky **velení prostředků PVO** zúčastněným na PVO protiúderného uskupení se nabízí možnost centralizovat palnou činnost prostředků PVO v nejdůležitějším období protiúderu, tj. při zasazení. Centralizace velení je jednou z hlavních zásad protivzdušné obrany, která nám umožňuje plně a co neefektivněji využívat bojových možností prostředků PVO k plnění stanovených úkolů. Základními požadavky dočasné centralizace velení zúčastněným prostředkům PVO jsou:

- plnění společného úkolu,
- jednotné chápání údajů o vzdušném nepříteli,
- působení ve společném prostoru s dodržení požadavků elektromagnetické koexistence,
- technické vybavení míst velení umožňující vzájemné automatizované velení.

Při zasazení protiúderného uskupení mohou být vytvořeny i příznivé podmínky pro centralizované velení především v **těchto variantách**:

1. Zasazovaná divize je vyzbrojena protiletadlovým raketovým plukem malého dosahu a v prostoru zasazení působí 1 až 2 palné oddíly protiletadlové raketové brigády. Centralizovaným velením tomuto uskupení prostředků PVO může být dočasně pověřen buď velitel brigády (v případě působení dvou oddílů) nebo velitel pluku.

2. Zasazovaná divize je vyzbrojena protiletadlovým raketovým plukem blízkého dosahu a v prostoru zasazení působí 1 až 2 palné oddíly protiletadlové raketové brigády nebo protiletadlový raketový pluk malého dosahu armády. Velet tomuto uskupení může náčelník PVO zasazované divize s využitím velitelsko-štábního vozidla PASUV.

V oblasti speciálního technického zabezpečení bude zapotřebí realizovat zejména tato opatření:

1. Předzásobit prostředky PVO protiúderného uskupení protiletadlovými raketami a municí tak, aby nevznikla potřeba doplnění v období vedení protiúderu, popřípadě přechodu do útoku. Přepravní kapacita u prostředků PVO přesahuje možnou normu spotřeby. V každém případě však musí být předzásobení uskutečněno již v prostoru soustředění, před přesunem na čáru zasazení.

2. Znovu rozdělit protiletadlové rakety a munici v rámci armády ve prospěch protitúderného uskupení na úkor dalších prostředků PVO tak, aby normy spotřeby odpovídaly podmínkám útoku. Toto opatření

vyplývá především z možného charakteru činnosti vzdušného nepřítele a úlohy, kterou v rámci vedení obranné operace má vedení protiúderu.

Chci rovněž zdůraznit, že provedení armádního protiúderu, jeho význam a předpokládaná činnost vzdušného nepřítele proti protitúdernému uskupení **vyžaduje:**

1. Zabezpečit PVO protitúderného uskupení ve všech obdobích přípravy a uskutečnění protiúderu.

2. Vytvořit účelnou organizaci PVO s cí-

lem dosáhnout při zasazení maximální účinnosti ničení vzdušného nepřítele, pokud je to možné odolným a smíšeným uskupením vojska PVO.

3. Zvýšit účinnost PVO protitúderného uskupení požadavky na stíhací leteckou obranu, zejména při zasazení a vedení protiúderu.